

**TYÖSSÄOPPIMINEN JA
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT
NUORISO-JA VAPAA-AJANOHDJAUKSEN
PERUSTUTKINNOSSA
PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA
2006 – 2009**

**OPAS OPISKELIJOILLE JA
TYÖPAIKKAOHJAAJILLE**

SISÄLTÖ

1. TYÖSSÄOPPIMINEN NUORISO- JA VAPAA-AJAN-OHJAUKSEN PERUSTUTKINNOSSA PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA	3
1.1 Työssäoppimisen tavoitteista ja ajoittumisesta	3
1.2 Ennen työssäoppimista	5
1.3 Työssäoppiminen käynnistyy	6
1.4 Työssäoppimisen päätyttyä	6
1.5 Työssäoppimisen arviointi	7
1.6 Työpaikkaohjaajaan liitetyt odotukset	7
1.7 Työssäoppimiseen liittyvät muut seikat	8
2. MITÄ AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT OVAT?	10
3. MIKSI AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJÄ TARVITAAN?	10
4. NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAUKSEN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA	11
5. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN AJOITTUMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTON NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAUKSEN PERUSTUTKINNOSSA	12
6. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ PROSESSINA	13
6.1 Ammattiosaamisen näytön suunnittelu	13
6.2 Ammattiosaamisen näytön toteutus	14
6.3 Ammattiosaamisen näytön arviointi	15
7. ERI OSAPUOLTEN TEHTÄVÄT AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISSÄ	19
7.1 Opiskelijan tehtävät	19
7.2 Opettajan tehtävät	19
7.3 Työpaikkaohjaajan tehtävät	20
8. ERILAISEN OPPIJAN HUOMIOIMINEN NÄYTÖSSÄ	20
8.1 Näyttöjen lähtökohta ja järjestely	20
8.2 Henkilökohtainen näyttösuunnitelma	21
8.3 Näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistuvia tahoja	21
8.4 Näytön dokumentointi	21
9. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAUKSEN PERUSTUTKINNOSSA	21

1. TYÖSSÄOPPIMINEN NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAIKSEN PERUSTUTKINNOSSA PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA

1.1 Työssäoppimisen tavoitteista ja ajoittumisesta

Työssäoppiminen on tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisen tavoitteena on, että opiskelija oppii aidossa työympäristössä osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta. Lisäksi opiskelija saa valmiuksia työelämään ja elinikäiseen oppimiseen. Työssäoppimisen on todettu edistävän opiskelijoiden työllistymistä koulutuksen jälkeen ja työelämän näkökulmasta helpottavan ammattitaitoisen työvoiman rekrytoimista. Elinkeinorakenteen ja ammattitaitovaatimusten nopeat muutokset edellyttävät jatkossa entistä tiiviimpää yhteistyötä työelämältä ja ammatillisilta oppilaitoksilta.

Nuoriso- ja vapaa-ajanoHIJAIKSEN perustutkinto koostuu seuraavista opinnoista:

NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAIKSEN PERUSTUTKINTO	120 OV
NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAIKSEN OHJAAJA	
YHTEISET OPINNOT (YHO)	20 OV
AMMATILLISET OPINNOT	90 OV
TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT	50 OV
Pakolliset opinnot	
• Vuorovaikutus ja viestintä (VV)	10 ov
• Yksilö- ja ryhmäohjaus (YRO)	20 ov
• Ohjaus eri toimintaympäristöissä (OET)	20 ov
KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT	40 OV
• Nuorisotoiminnan ohjaus (NTO) (valitaan yksi seuraavista):	
- Kulttuuriohjaus	20 ov
- Liikunnanohjaus	20 ov
- Seikkailuohjaus	20 ov
• Ammatilliset valinnaiset opinnot (AVO) (valitaan kaksi seuraavista):	
- Sosiaalinen vahvistaminen	10 ov
- Projektitoiminnan ohjaus	10 ov
- Vapaa-aika-alan palveluiden tuottaminen	10 ov
- Muut valinnaiset opinnot	10 ov
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT (VVO)	10 OV

Peräpohjolan Opistolla Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkintoon kuuluu työssäoppimista vähintään 31 opintoviikkoa. Työssäoppimisjaksot liittyvät aina johonkin tutkinnon osaan (esimerkiksi Yksilö- ja ryhmäohjaus) – työssä pitäisi siis oppia niitä asioita, joita opetussuunnitelmassa on asetettu kyseisen tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiksi. Näitä asioita on käsitelty ennen työssäoppimista myös lähiopetuksessa ja työssäoppimisjaksolla opiskelija pääsee käytännössä, aidoissa työelämän tilanteissa kokeilemaan oppimaansa. Työssäoppiminen liittyy ammatillisiin opintokokonaisuuksiin.

Työssäoppimisjaksoja on opintojen kuluessa viisi, joista kolmessa annetaan lisäksi ammattiosaamisen näyttö.

Peruskoulupohjaisilla opiskelijoilla työssäoppiminen rytmittyy opintojen kuluessa seuraavasti:

Peruskoulupohjaiset	Milloin?	Opintokokonaisuus + jakson pituus
1. TYÖSSÄOPPIMINEN, kerho-ohjaus / projektit	1. lukuvuoden aikana ohjataan yhteensä 120h	Ohjaus eri toimintaympäristöissä 4 ov NÄYTTÖ!
2. TYÖSSÄOPPIMINEN	30.4. – 1.6.2007 + leiriviikko kesällä	Yksilö- ja ryhmäohjaus 5 ov, Ohjaus eri toimintaympäristöissä 1 ov = yht. 6 viikkoa
3. TYÖSSÄOPPIMINEN	4.2 – 29.2.2008	Ammatilliset valinnaiset opinnot 4 ov NÄYTTÖ!
4. TYÖSSÄOPPIMINEN	15.9. – 28.11.2008	Nuorisotoiminnan ohjaus 10 ov NÄYTTÖ!
5. TYÖSSÄOPPIMINEN	2.2. – 27.3.2009	Ohjaus eri toimintaympäristöissä 5 ov, Ammatilliset valinnaiset opinnot 2 ov = yht. 7 viikkoa

Niillä opiskelijoilla, joilla opintoaika on aiemmista opinnoista johtuen kaksi vuotta työssäoppimisjaksot rytmittyvät hieman eri tavalla.

Ylioppilas-/ muu tutkintopohjaiset	Milloin?	Opintokokonaisuus + jakson pituus
1. TYÖSSÄOPPIMINEN, kerho-ohjaus / projektit	1. lukuvuoden aikana ohjataan yhteensä 120h	Ohjaus eri toimintaympäristöissä 4 ov NÄYTTÖ!
2. TYÖSSÄOPPIMINEN	5.2. – 2.3.2007	Ohjaus eri toimintaympäristöissä 4 ov
3. TYÖSSÄOPPIMINEN	30.4. – 1.6.2007 + leiriviikko kesällä + kaksi "ekstraviikkoa"	Yksilö- ja ryhmäohjaus 5 ov, Ohjaus eri toimintaympäristöissä 1 ov + Nuorisotoiminnan ohjaus 2 ov + = yht. 8 ov
4. TYÖSSÄOPPIMINEN	8.10. – 30.11.2007	Nuorisotoiminnan ohjaus 7 ov NÄYTTÖ!
5. TYÖSSÄOPPIMINEN	4.2. – 4.4.2008	Ammatilliset valinnaiset opinnot 6 ov + Ohjaus eri toimintaympäristöissä 1 ov + Nuorisotoiminnan ohjaus 1 ov = yht. 8 viikkoa NÄYTTÖ!

Peräpohjolan Opistolla työssäoppimisen tavoitteena on, että opiskelija tutustuu työssäoppimisjaksojensa aikana eri ikä- ja kohderyhmiin (lapset, nuoret, aikuiset, ikääntyneet, erityisryhmät) sekä erilaisiin nuorisotyön toimintaympäristöihin (kunnallinen nuorisotyö, järjestöt, yritys tai laitos). Ammattitaidon kehittymisen kannalta on tärkeää hankkia monipuolista työkokemusta opintojen aikana.

1.2 Ennen työssäoppimista

Jokaisen työssäoppimisjakson tavoitteista ja sisällöistä on oppilaitoksessa laadittu **ohjeistus** (noin A4-mittainen paperi), johon opiskelija tutustuu ja joiden perusteella hän alkaa miettiä, missä haluaisi työssäoppimisensa suorittaa. Ohjeistus toimii myös ns. kirjeenä työnantajalle – opiskelijalla on ohjeistus mukana, kun hän neuvottelee tulevasta työssäoppimisjaksosta työyhteisöjen kanssa. Työssäoppimisjaksojen ohjeistukset ovat tämän oppaan liitteinä.

Peräpohjolan Opistolla työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä vastaava opettaja on Jarmo Salomaa, mutta opiskelijan työssäoppimisjakson ohjaajana voi toimia myös joku muu oppilaitoksen opettajista – tästä tiedotetaan opiskelijoille hyvissä ajoin.

Peräpohjolan Opistolla opiskelija voi itse valita työssäoppimispaikkansa. Etukäteen on kuitenkin hyvä neuvotella asiasta työssäoppimista ohjaavan opettajan kanssa. Oppilaitoksen tehtävänä on varmistaa, että työpaikassa opetussuunnitelman tavoitteiden mukainen oppiminen on mahdollista.

Opiskelija ottaa itse yhteyttä työyhteisöön, jossa haluaa työssäoppimisjaksonsa suorittaa – soitto tai käynti on paras tapa. Tarvittaessa oppilaitos avustaa työssäoppimispaikan hankkimisessa. **Työssäoppimispaikka on syytä hankkia hyvissä ajoin - vähintään 4 kk ennen työssäoppimisjakson alkua, mielellään aiemminkin.** Kun on ajoissa liikkeellä, saa yleensä hyvän ja mieleisen työssäoppimispaikan ja työyhteisöllä on aikaa valmistautua opiskelijan tuloon. Työpaikalle lähetetään sähköisesti työhakemus ja ansioluettelo, joista näkyvät mm. opiskelijan harrastuneisuus, mahdolliset erityistaidot ja aiempi työkokemus. Työhaun dokumentit opetellaan tekemään / päivitetään oppilaitoksessa ensimmäisen lukuvuoden aikana. Henkilötietojen perusteella työyhteisön on helpompi suunnitella opiskelijan työssäoppimisjakson sisältöä. Varaudu siihen, että työssäoppimispaikoissa halutaan haastatella työssäoppijoiksi haluavat.

Ensimmäisenä lukuvuoden aikana, ennen ensimmäistä varsinaista työssäoppimisjaksoa, oppilaitos järjestää opiskelijoille 2 – 3 päivän mittaisen **työssäoppimisen perehdytyksen** (0,5 ov). Päivien aikana opiskellaan työssäoppimiseen liittyviä käytännön asioita sekä tutustutaan alan eri työyhteisöihin.

Myös toisena ja kolmantena opiskeluvuonna työssäoppimisesta vastaava opettaja pitää työssäoppimisjaksolle lähtevälle ryhmälle muutaman tunnin mittaisia tuokioita, joissa selvitetään tulevan työssäoppimisjakson tavoitteita ja käytännön seikkoja. Työssäoppimisesta keskustellaan läpi opintojen myös ryhmänohjaustuntien ja hops-keskustelujen yhteydessä.

Työssäoppimisjakson voi suorittaa osin tai kokonaan ulkomailla, jos se vastaa opetussuunnitelman tavoitteita ja siitä on etukäteen sovittu. Kaikkien opiskelijoiden on kuitenkin annettava ammattiosaamisen näytöt (3 kpl) opintojen kuluessa riippumatta siitä, suorittaako työssäoppimistaan Suomessa tai ulkomailla.

1.3 Työssäoppiminen käynnistyy

Työssäoppimisessa on **kolme osapuolta: opiskelija – työyhteisö** (ja siellä opiskelijan työskentelyä ohjaava työpaikkaohjaaja) – **oppilaitos**. Jokaisesta työssäoppimisjaksosta allekirjoitetaan osapuolten kesken **työssäoppimissopimus** (liitteenä). Opiskelija toimittaa alkuperäisen työssäoppimissopimuksen oppilaitokseen mielellään jo ennen työssäoppimisjakson alkua. Jos käynti työssäoppimispaikalla ei kuitenkaan ole mahdollista, sopimus täytyy toimittaa oppilaitokseen **viikon kuluessa työssäoppimisjakson alkamisesta**. Kun oppilaitos on saanut työssäoppimissopimuksen, voidaan opiskelijalle maksaa ns. ruokaraha, mikäli hän on ko. korvaukseen oikeutettu. Työssäoppimiseen liittyvistä taloudellisista asioista lisää kappaleessa 1.7 Työssäoppimiseen liittyvät muut seikat.

Työssäoppimisen aikana opiskelija ymmärtää vastuunsa työyhteisön jäsenenä ja sitoutuu noudattamaan työyhteisönsä pelisääntöjä. Hän toimii aktiivisesti saavuttaakseen työssäoppimiselle asetetut yleistavoitteet ja omat henkilökohtaiset tavoitteensa. Työssäoppimista ohjaava opettaja pyrkii käymään työssäoppimispaikalla jakson loppuvaiheessa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, hän on yhteydessä työssäoppimispaikkaan puhelimitse.

1.4 Työssäoppimisjakson päätyttyä

Jokaisen työssäoppimisjakson päätyttyä työssäoppimisesta vastaava opettaja pitää oppilaitokseen palanneelle ryhmälle työssäoppimisseminaarin (**TOP-seminaari**), jossa vaihdetaan kokemuksia, pohditaan millaisia asioita jakson aikana on opittu ja kerätään palautetta työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen toimivuudesta. Työssäoppimisen perehdytys- ja arviointitilaisuudet ovat osa työssäoppimisen kokonaissuoritusta.

Opiskelija laatii työssäoppimisestaan **raportin**, joka **toimitetaan työssäoppimista ohjaavalle opettajalle ja työpaikkaohjaajalle viimeistään kaksi viikkoa työssäoppimisen päätyttyä**. Kun opettaja on arvioinut raportin, opiskelija saa työssäoppimisjaksostaan suoritusmerkinnän opintokorttiinsa. Työssäoppimisen raportoinnin ohjeet ovat tämän oppaan liitteenä.

Asiallinen työssäoppimisjakso loppuraportointineen on edellytys seuraavalle työssäoppimisjaksolle pääsemiseksi.

1.5 Työssäoppimisen arviointi

Työssäoppimisjaksot, joiden aikana annetaan ammattiosaamisen näyttö (3 kpl), arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty ja **varsinainen arvosana annetaan ammattiosaamisen näytöstä**. Työssäoppiminen on ikään kuin valmistautumista näyttöön. Ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista lisää kappaleessa *6.3 Ammattiosaamisen näytön arviointi*.

Työssäoppimisjaksot, joihin ei varsinaisesti sisälly ammattiosaamisen näyttöä (2 kpl), arvioidaan "perinteiseen" tapaan numeerisesti asteikolla 1 (tyytyttävä) – 5 (kiitettävä) **työssäoppimisen tavoite- ja arviointilomakkeen** avulla. Tällöin arvioinnin kohteet ovat yleisesti työssäoppimiseen liitettyjä tavoitteita: ammatillinen osaaminen, vuorovaikutus ja viestintä, arviointitaidot ja itsensä kehittäminen. Tarkemmat arvioinnin kohteet ja –kriteerit löytyvät ko. lomakkeesta, joka on tämän oppaan liitteenä.

Arvioinnista vastaavat työssäoppimista ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja. Arviointi perustuu vuoropuheluun, jossa myös opiskelija arvioi omaa kehittymistään ja mahdollisuuksiaan oppia. Ammatilliseen kasvuun ja opiskelijan kannustamiseen tähtäävä arviointikeskustelu käydään työssäoppimisjakson loppupuolella. Työssäoppimista ohjaava opettaja sopii tapaamisesta työssäoppimispaikalla. Ellei tapaaminen ole mahdollista, työssäoppimisen arviointikeskustelu käydään puhelimitse.

Tutkintotodistuksessa arviointi liitetään osaksi niitä opintokokonaisuuksia, joita työssäoppiminen koskettaa. Tutkintotodistukseen merkitään erikseen työssäoppimisen laajuus, mutta ei erillistä arvosanaa. Ammattiosaamisen näyttöjen myötä opiskelija saa päättötodistuksen lisäksi myös näyttötodistuksen, joka kertoo aiempaa selkeämmin opiskelijan käytännön osaamisesta. Todistus pohja oppaan liitteenä.

1.6 Työpaikkaohjaajaan liittyvät odotukset

Työpaikkaohjaaja "sopeuttaa" opiskelijan osaksi työyhteisöä, neuvoo, opastaa, ohjaa, kannustaa ja antaa palautetta opiskelijan toiminnasta työssäoppimisen aikana. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy perehdytyksen jälkeen toimimaan mahdollisimman itsenäisesti ja vastuullisesti työyhteisön työntekijänä eikä vain sivusta seuraavana tarkkailijana.

Työpaikkaohjaaja sopii opiskelijan kanssa ohjauspalavereista, joissa opiskelija voi arvioida omaa toimintaansa (mm. onnistumiset ja

kehittymistarpeet) ja kysyä asioista, joita ei arkikiireen keskellä ehkä ehdi kysyä. Ohjauspalavereissa voidaan myös sopia tulevista työtehtävistä ja keskustella yleisemminkin työyhteisön toiminnasta ja alasta. Jos opiskelijan työssäoppimisjaksoon liittyy ammattiosaamisen näyttö, työpaikkaohjaaja tukee opiskelijaa sen suunnittelussa. Työpaikkaohjaaja kannustaa opiskelijaa kokeilemaan uutta sekä hyödyntämään vahvuuksiaan ja ideoitaan työyhteisön kehittämiseksi.

Työssäoppimisjaksoon saattaa kuulua kirjallisen loppuraportoinnin lisäksi muitakin kirjallisia töitä (mm. ammattiosaamisen näytöistä kirjoitettavat näyttösuunnitelmat, muut mahdolliset oppimistehtävät), joita varten voi varata jonkin verran aikaa työssäoppimisen kuluessa, mikäli se on mahdollista. Nämä ovat hyviä tehtäviä, jos esimerkiksi sattuu rauhallinen päivä ja opiskelijalle ei ole osoittaa riittävästi työtehtäviä.

Peräpohjolan Opisto järjestää vuosittain useita (noin 5 kpl / vuosi) Näytön arvioija- ja työpaikkaohjaajakoulutuksia eri puolilla Pohjois-Suomea. Koulutukseen kuuluu kaksi lähijaksopäivää (2 x 4 tuntia), joiden välillä tehdään lisäksi etätehtävä. Tulemme mielellämme myös "täsmäkouluttamaan" henkilöstöänne työssäoppimiseen ja näyttöihin liittyvissä asioissa. Lisätiedot koulutuksesta kurssisihteeri Seija Sunnarilta p. 016 – 2119 205.

1.7 Työssäoppimiseen liittyvät muut seikat

Jos opiskelija ei saa työssäoppimisjaksonsa ajalta palkkaa, hänelle maksetaan **ns. ruokarahaa** viideltä päivältä viikossa (5,05 €/pv). Jos työpaikka kuitenkin tarjoaa opiskelijalle lounaan päivittäin, ruokarahakorvausta ei makseta. Jos opiskelija asuu työssäoppimisen aikana Opistolla ja haluaa ruokarahakorvauksen työssäoppimisensa ajalta, hänellä ei ole oikeutta käyttää opiston ateriaetuja ko. aikana. Jos opiskelijan opintoja rahoittaa vaikkapa vakuutusyhtiö tai jokin muu vastaava taho, ei työssäoppimisen ajalta makseta korvauksia. Ruokarahakorvausta on mahdollista saada enintään 27 viikolta opintojen aikana.

Opiskelijan on mahdollista hakea työssäoppimismatkalleen **koulumatkatukea**. Sitä voivat saada opiskelijat, joiden yhdensuuntainen matka asunnolta työpaikkaan on vähintään 10 ja enintään 100 kilometriä, matkan kustannukset ovat vähintään 54 €/kk ja palkallisessa työssäoppimisessä olevan palkka on alle 505 €/kk. Ensisijaisesti matkat korvataan julkisten kulkuneuvojen mukaan. Oman auton käyttö on perusteltava hakemuksessa. Omavastuuosuus on 43 €/kk. Hakemus koulumatkatuesta tehdään ennen työssäoppimisjakson alkua. Hakemuslomakkeita ja ohjeita saa oppilaitoksesta tai KELA:lta (www.kela.fi).

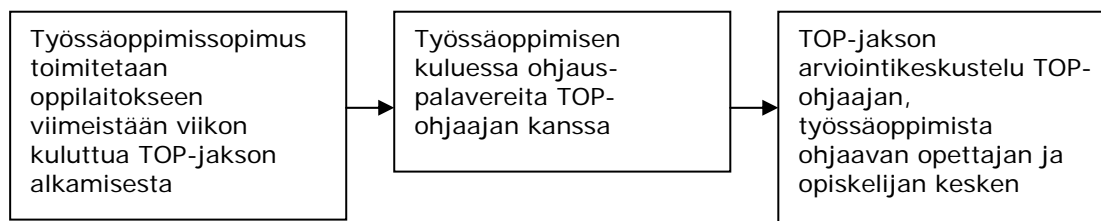
Työssäoppimisen ohjauksesta ei makseta työssäoppimispaikalle rahallista korvausta.

Ammatillisen koulutuksen osalta palkattomassa harjoittelussa sovelletaan lakisääteistä tapaturmavakuutusta. Vakuutuksen kohteena on työssäoppimispaikan omistama, sen hyödyksi käyttämä tai muutoin hallussa oleva omaisuus. Vakuutuksen kohteena ei ole vakuutuksenottajan tai opiskelijan oma omaisuus. Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut äkillinen, ennalta arvaamaton tapahtuma, joka on välitön seuraus työssäoppimisessa olevan opiskelijan toiminnasta. Vakuutuksesta korvataan vahinko ainoastaan siltä osin kuin korvausta ei ole mahdollista saada muun vakuutuksen perusteella. Työharjoittelijavakuutus on voimassa Suomessa. Ulkomaille työssäoppimiseen lähdettäessä vakuutusturva on tarkistettava erikseen.

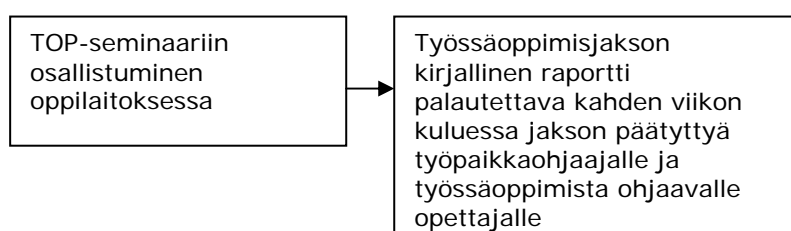
ENNEN TYÖSSÄOPPIMISTA:

TYÖSSÄOPPIMISEN AIKANA:

TYÖSSÄOPPIMISEN PÄÄTTYTTYÄ:

2. MITÄ AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT OVAT?

Ammattiosaamisen näytöt on otettu käyttöön kaikissa ammatillisissa perustutkinnoissa elokuussa 2006 alkaneissa koulutuksissa. Näytöt ovat koulutuksen järjestäjän (= oppilaitoksen) ja työelämän yhdessä suunnitteleimia, toteuttamia ja arvioimia työtilanteita. Ammattiosaamisen näytössä opiskelija saa mahdollisuuden osoittaa käytännön työssä (esimerkiksi nuorisotilalla, kerhossa, työpajalla, nuorisojärjestössä, koulussa, vapaa-aikakeskuksessa tai vaikkapa lastensuojelulaitoksessa), miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisen ja työelämässä tarvittavan osaamisen. Näyttö voi olla esimerkiksi ohjaustuokio, leirin tai bändikilpailun suunnittelu, toteutus ja arviointi. Näyttöjen sisältö ja kesto vaihtelee paljon - yksi näyttö voi kestää kahdesta tunnista jopa viikkoon.

Näytöt annetaan tutkinnon osittain kaikista ammatillisista opinnoista (90 ov). Ammattiosaamisen näyttö voidaan antaa yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta kerrallaan. Näytöt annetaan pääsääntöisesti ko. aiheen (esim. Yksilö- ja ryhmäohjaus) teoriaopiskelujen jälkeen seuraavalla työssäoppimisjaksolla yhteistyössä työelämän kanssa. Näyttöjä on sijoitettu koko koulutuksen ajalle. Opiskelijalle näytöt ovat osa opiskelua ja tuki ammatilliselle kasvulle.

3. MIKSI AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJÄ TARVITAAN?

Ammattiosaamisen näytöillä yhtenäistetään opiskelijoiden arviointia kansallisella tasolla ja varmistetaan, että opiskelija saavuttaa koulutuksen aikana työelämässä tarvittavan, riittävän ammattitaidon. NuVa-koulutuksessa on itse asiassa aina annettu näyttöjä – opiskelijat ovat pitäneet leirejä, olleet järjestämässä erilaisia tapahtumia, tehneet esiintymiskeikkoja ja osallistuneet projekteihin eri puolilla Pohjois-Suomea. Näitä ei vain ole kutsuttu näytöiksi, eikä niitä ole välttämättä dokumentoitu tai arvioitukaan kovin systemaattisesti.

Ammattiosaamisen näyttöjen myötä opiskelija saa entistä paremmin palautetta käytännön osaamisestaan niin työelämän edustajilta kuin opettajiltakin. Kun koulutuksen työelämälähtöisyys ja käytännönläheisyys lisääntyvät, opiskelijoiden opiskelumotivaatio ja vastuullisuus kasvavat. Myös koulutuksesta työelämään siirtyminen helpottuu.

4. NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJAUKSEN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA

Opintoihin sisältyy työssäoppimista (=TOP) 31 opintoviikkoa.

Y H T E I S E T O P I N N O T 20 ov	V A P A A S T I O P I N N O T V A L I T T A V A T 10 ov	<table border="1"> <tr> <th colspan="2">YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT 50 OV</th> </tr> <tr> <td>Vuorovaikutus ja viestintä (VV) 10 ov</td> <td>TOP -</td> </tr> <tr> <td>Yksilö- ja ryhmäohjaus (YRO) 20 ov</td> <td>TOP 5ov</td> </tr> <tr> <td>Ohjaus eri toimintaympäristöissä (OET) 20 ov</td> <td>TOP 10ov</td> </tr> <tr> <th colspan="2">KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ NUORISOTOIMINNAN OHJAUS (NTO) 20 OV</th> </tr> <tr> <td>Kulttuuriohjaus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Seikkailuohjaus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Liikunnanohjaus</td> <td></td> </tr> <tr> <th colspan="2">KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ AMMATILLISET VALINNAISET OPINNOT (AVO) 20 OV</th> </tr> <tr> <td>Sosiaalinen vahvistaminen</td> <td>TOP 6ov</td> </tr> <tr> <td>Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Projektitoiminnan ohjaus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Muut valinnaiset opinnot</td> <td></td> </tr> </table>	YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT 50 OV		Vuorovaikutus ja viestintä (VV) 10 ov	TOP -	Yksilö- ja ryhmäohjaus (YRO) 20 ov	TOP 5ov	Ohjaus eri toimintaympäristöissä (OET) 20 ov	TOP 10ov	KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ NUORISOTOIMINNAN OHJAUS (NTO) 20 OV		Kulttuuriohjaus		Seikkailuohjaus		Liikunnanohjaus		KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ AMMATILLISET VALINNAISET OPINNOT (AVO) 20 OV		Sosiaalinen vahvistaminen	TOP 6ov	Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen		Projektitoiminnan ohjaus		Muut valinnaiset opinnot	
YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT 50 OV																												
Vuorovaikutus ja viestintä (VV) 10 ov	TOP -																											
Yksilö- ja ryhmäohjaus (YRO) 20 ov	TOP 5ov																											
Ohjaus eri toimintaympäristöissä (OET) 20 ov	TOP 10ov																											
KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ NUORISOTOIMINNAN OHJAUS (NTO) 20 OV																												
Kulttuuriohjaus																												
Seikkailuohjaus																												
Liikunnanohjaus																												
KOULUTUSOHJELMAN AMMATILLISET OPINNOT/ AMMATILLISET VALINNAISET OPINNOT (AVO) 20 OV																												
Sosiaalinen vahvistaminen	TOP 6ov																											
Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen																												
Projektitoiminnan ohjaus																												
Muut valinnaiset opinnot																												

Nuoritoiminnan ohjauksen (=NTO) opinnoissa opiskelijat valitsevat orientaatioviikkojen jälkeen yhden seuraavista suuntautumisvaihtoehdoista: kulttuuri-, seikkailu- tai liikunnanohjaus.

Ammatillisissa valinnaisissa opinnoissa (=AVO) opiskelijat saavat vähintään kahden viikon tietopuolisen "paketin" seuraavista opintokokonaisuuksista: sosiaalinen vahvistaminen, vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen sekä projektitoiminnan ohjaus. Lisäksi opintojen aikana syvennyttään joko sosiaaliseen vahvistamiseen tai vapaa-aika-alan palvelujen tuottamiseen.

Ammattiosaamisen näyttö annetaan kaikista AMMATILLISISTA tutkinnon osista (VV-, YRO-, OET-, NTO-opinnot sekä kaksi AVO-opintojen näyttöä = KUUSI tutkinnon osaa). Peräpohjolan Opistolla eri tutkinnon osien näyttöjä on yhdistetty niin, että NuVa-koulutuksen aikana **opiskelija antaa KOLME näyttöä.**

5. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN AJOITTUMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTON NUORISO- JA VAPAA- AJANOJAUKSEN PERUSTUTKINNOSSA

Ammattiosaamisen näytöt NuVa6 peruskoulupohjaiset (3-vuotinen linja)

NÄYTTÖ	AJANKOHTA	TUTKINNON OSA, JOKA "NÄYTETÄÄN"	MUUT HUOMIOT
I näyttö	keväät-kesä 2007 (2. lukukausi)	Yksilö- ja ryhmäohjaus + Vuorovaikutus ja viestintä	näyttö annetaan kerhotoiminnan yhteydessä (mahdollista myös työssäoppimisjaksolla)
II näyttö	talvi 2008 (4. lukukausi)	Ammatilliset valinnaiset opinnot (2 tutkinnon osaa)	näyttö annetaan työssäoppimisjakson aikana
III näyttö	syksy 2008 (5. lukukausi)	Nuorisotoiminnan ohjaus + Ohjaus eri toiminta- ympäristöissä	näyttö annetaan työssäoppimisjakson aikana

Ammattiosaamisen näytöt NuVa6 yo-/ muu ammatillinen tutkinto (2-vuotinen linja)

NÄYTTÖ	AJANKOHTA	TUTKINNON OSA, JOKA "NÄYTETÄÄN"	MUUT HUOMIOT
I näyttö	talvi-keväät-kesä 2007 (2. lukukausi)	Yksilö- ja ryhmäohjaus + Vuorovaikutus ja viestintä	näyttö annetaan kerhotoiminnan yhteydessä (mahdollista myös työssäoppimisjaksoilla)
II näyttö	syksy 2007 (3. lukukausi)	Nuorisotoiminnan ohjaus + Ohjaus eri toiminta- ympäristöissä	näyttö annetaan työssäoppimisjakson aikana
III näyttö	talvi-keväät 2008 (4. lukukausi)	Ammatilliset valinnaiset opinnot (2 tutkinnon osaa)	näyttö annetaan työssäoppimisjakson aikana

Peräpohjolan Opiston NuVa-koulutuksessa ensimmäinen näyttö (Yksilö- ja ryhmäohjaus + Vuorovaikutus ja viestintä) toteutetaan ensimmäisen lukuvuoden loppupuolella. Näyttö toteutetaan mielellään kerhotoiminnan yhteydessä tai vaihtoehtoisesti esimerkiksi leirikoulun tai pienprojektin muodossa. Kun ensimmäinen näyttö toteutetaan (fyysisesti) lähellä oppilaitosta ja lähiopetuksen ohessa, voivat opettajat paremmin tukea ja ohjata ensimmäisen näytön suunnittelua. Opiskelijoille opetetaan konkreettisesti mm. näyttösuunnitelman teko ja näyttöprosessin eri

vaiheet. Etenkin ensimmäisen näytön osalta pyritään siihen, että opettaja sekä seuraa varsinaista näyttötilannetta että osallistuu näytön arviointikeskusteluun, jotta näyttöprosessi avautuu opiskelijalle ja myös työyhteisöjen edustajille mahdollisimman hyvin – toiminta on uutta kaikille. Näyttö suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä työelämän edustajien kanssa.

Muut näytöt (2 kpl) toteutetaan työssäoppimisjaksojen yhteydessä.

Näyttöjen tavoitteista ja sisällöistä tarkempaa tietoa kappaleessa 9.

6. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ PROSESSINA

6.1 Ammattiosaamisen näytön suunnittelu

Suunnitteluvaiheessa opiskelijan ja työssäoppimista ohjaavan opettajan rooli on keskeinen

- Opintojen alkuvaiheessa linjavastaava laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS), jossa määritellään näyttöihin liittyvät asiat karkeasti (esim. millaisia näyttöjä ja milloin).
- Työssäoppimisesta vastaava opettaja järjestää hyvissä ajoin ennen työssäoppimisjakson alkua opiskelijoille perehdytystilaisuuden, jossa opiskelija saa tietoa keskeisistä työssäoppimiseen ja näyttöihin liittyvistä asioista. Etenkin ensimmäisenä lukuvuonna perehdytykseen käytetään reilusti aikaa ja näyttöinfoja pidetään useita.
- Opiskelijoille jaetaan kirjallinen opas työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä, joka auttaa heitä työssäoppimiseen ja näyttöihin valmistautumisessa. Opas lomakkeineen löytyy myös Peräpohjolan Opiston nettisivuilta (www.ppopisto.fi) Opiskelijapalvelut-linkistä.
- Ennen ensimmäistä näyttöään opiskelijan tulisi tietää seuraavista asioista:
 - ammattiosaamisen näyttöjen tarkoitus ja tavoitteet = MIKSI?
 - opiskelijan, työpaikkaohjaajan ja työssäoppimista ohjaavan opettajan vastuut ja tehtävät näytössä
 - työpaikkaohjaajan ja ohjaavan opettajan tuki opiskelijalle näytön aikana ja tämän vaikutus arviointiin

- näytön arviointiperusteet, arvioinnin suorittaminen ja itsearviointi
 - täydennettävän näytön ja näytön arvosanan korottaminen
 - näytön arvosanan vaikutus opintokokonaisuuden arvosanaan
 - näytön vaikutus opintojen etenemiseen
 - valitusmenettely
 - näytön dokumentointi ja näyttötodistus
- Opiskelija saa luonnollisesti tukea ja ohjausta ennen kaikkea opintojensa alkuvaiheessa. Kun työssäoppiminen ja näytöt tulevat tutuiksi, tuen tarve vähenee.

Työssäoppimispaikka on hankittava hyvissä ajoin!

- Ammattiosaamisen näyttöjen myötä tulee entistä tärkeämmäksi se, että opiskelijat hankkivat hyvissä ajoin (4 kk ennen harjoittelun alkua) itselleen työssäoppimispaikan.
- Ennen työssäoppimisjakson alkua opiskelija sopii työpaikkaohjaajan kanssa työssäoppimisen sisällöstä (apuna TOP-ohjeistus) ja keskustelelee etukäteen myös siitä, millainen hänen ammattiosaamisen näyttönsä voisi olla.
 - Työssäoppimista ohjaava opettaja varmentaa työssäoppimispaikan sopivuuden työssäoppimissopimuksessa allekirjoituksellaan.
- Ammattiosaamisen näyttöön ei mennä "kylmiltään", vaan sitä edeltävät lähes poikkeuksetta tietopuoliset opinnot ko. tutkinnon osaan liittyen. Esimerkiksi Nuorisotoiminnan ohjauksen näyttö annetaan vasta sen jälkeen, kun opiskelija on osallistunut vaikkapa Seikkailuohjauksen teoriajaksolle.

6.2 Ammattiosaamisen näytön toteutus

Valtaosa ammattiosaamisen näytöissä toteutetaan työssäoppimisen yhteydessä

- Työssäoppimisjakson alkupuolella opiskelijalle varataan aikaa tutustua työyhteisöön, oppia uusia taitoja ja harjaantua jo opitussa. Varsinainen näyttö sijoittuu luontevimmin työssäoppimisjakson loppupuolelle.
- Oppilaitoksesta ollaan yhteydessä (joko puhelimitse tai sopimalla tapaaminen) työssäoppimispaikkaan jakson alettua ja annetaan tarvittaessa työyhteisölle ohjausta ja tietoa

ammattiosaamisen näytöistä (mm. esitteet, täsmäkoulutukset ja alueelliset työpaikkaohjaajakoulutukset).

- Näytön sisältöä kannattaa lähteä suunnittelemaan ottamalla esille ko. opintokokonaisuuden näytön arviointilomake, josta näkee, millaisia asioita näytössä pitäisi pystyä osoittamaan (= arvioinnin kohteet ja -kriteerit). Yhtä tärkeää on suunnitella näyttö työpaikan tarpeiden pohjalta. Ideoi näyttöäsi yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa!
- Opiskelijan osaaminen on varmistettava ennen näyttöön osallistumista. **Opiskelija toimittaa näyttösuunnitelman kahta viikkoa ennen näytön ajankohtaa oppilaitokseen ja työpaikkaohjaajalleen.** Kunnollinen, opettajan hyväksymä näyttösuunnitelma on lupaus lähteä toteuttamaan näyttöä. Tämä opas sisältää ohjeet näyttösuunnitelman tekoa varten.
- Näytön kesto riippuu työstä tai työtehtävästä (muutamasta tunnista viikkoon). Näyttö on kuitenkin suunniteltava niin, että sen aikana on mahdollista luotettavasti arvioida opiskelijan osaaminen.
- Työpaikkaohjaaja seuraa näyttöä tai hän voi toimia näyttötilanteessa opiskelijan työparina (esimerkiksi tapahtuma), jolloin hän työskentelyn lomassa havainnoi, kuinka opiskelija toimii.
- Ammattiosaamisen näytön aikana opiskelija voi kysyä neuvoa, mutta opiskelijan tulee olla tietoinen siitä, miten ohjaus vaikuttaa näytön arviointiin.
- Jos näytön aikana työ- ja asiakasturvallisuus vaarantuu tai näytöstä on aiheutumassa merkittävää taloudellista vahinkoa, on näyttö keskeytettävä.

6.3 Ammattiosaamisen näytön arviointi

Arviointikeskustelussa opiskelija arvioi omaa toimintaansa ja saa kannustavaa palautetta ammatillisesta osaamisestaan

- Opiskelija saa palautetta toiminnastaan näyttötilanteen jälkeen arviointikeskustelussa. Palaute on ohjaavaa ja kehittävää. Näytön arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja mahdollisuuksien mukaan myös työssäoppimista ohjaava opettaja. Opiskelija osallistuu keskusteluun arvioimalla omaa toimintaansa (=itsearviointi).

- Arviointikeskustelun ajankohta sovitaan etukäteen, jolloin kaikilla osapuolilla on mahdollisuus osallistua siihen.
- Ammattiosaamisen näytöissä arvioidaan kunkin ammatillisen opintokokonaisuuden keskeistä, työn tekemisen kannalta oleellista osaamista. Arvioinnin kohteet ja –kriteerit (eli mitä tulee osata) näkyvät kunkin näytön osalta ko. opintokokonaisuuden näytön arviointilomakkeesta. Arviointikeskustelua käydään tämän lomakkeen pohjalta.
- Opiskelija ja työpaikkaohjaaja valmistautuvat arviointikeskusteluun täyttämällä arviointilomakkeen myös kirjallisesti ennen arviointikeskustelua.
- Kaikista arvioinnin kohteista annetaan arvosanat. Opettaja vastaa siitä, että lopullinen arvosana muodostuu arviointikeskustelun lopuksi ja päättää arvosanasta ottaen huomioon työpaikkaohjaajan antaman arvioinnin ja opiskelijan itsearvioinnin.
- Opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja vahvistavat allekirjoituksellaan arvioinnin yhteenvetolomakkeen.
- Näytön arviointiasteikko on tyydyttävä (T1, T2), hyvä (H3, H4) ja kiitettävä (K5). Kun näyttö annetaan työssäoppimisen yhteydessä, työssäoppimisesta ei anneta enää erikseen numeerista arviointia. Voidaan ajatella, että työssäoppiminen valmentaa opiskelijaa työssäoppimisjakson loppupuolelle sijoittuvaan näyttöön.
- Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan opintojen vaihe – mitä pidemmällä opiskelija on opinnoissaan, sitä enemmän häneltä odotetaan omatoimisuutta. Myös näyttöjen haasteellisuus on eräs arviointiperuste - haasteellisuuden tulisi kasvaa opintojen edetessä ja kokemuksen karttuessa.
- Näyttö on osa opintokokonaisuuden arviointia ja sitä täydentää muu arviointi (= mm. tietopuolisen opetuksen kokeet, tehtävät, oppimispäiväkirjat, esseet, kirjallisuustentit jne.). Opintokokonaisuudesta ei voi antaa lopullista arvosanaa, ellei näyttöä ole suoritettu hyväksytysti.
- Ohjaava opettaja huolehtii, että kaikki näyttöön sisältyvät arvioinnin kohteet tulevat tarkoituksenmukaisesti arvioiduksi.

Näytön täydentäminen tai uusiminen

- Jos opiskelija ei ole osoittanut opintokokonaisuuden näytössä vähintään tyydyttävän (T1)-tason osaamista kaikista arvioinnin kohteista, työpaikkaohjaaja ja ohjaava opettaja laativat yhdessä opiskelijan kanssa tuki- ja ohjaussuunnitelman.
- Suunnitelmaan kirjataan, mitä osaamista opiskelijalta puuttuu, mitä lisäharjaantumista osaamisalueet vaativat sekä miten ja missä puuttuva osaaminen näytetään.
- Näyttö uusitaan ensisijaisesti samassa työssäoppimispaikassa, jossa kyseisen opintokokonaisuuden näyttö on annettu **kuukauden kuluessa** tuki- ja ohjaussuunnitelman laatimisesta.

Näytön arvosanan korottaminen

- Mikäli opiskelija haluaa korottaa opintokokonaisuuden näytön arvosanaa, laaditaan hänen kanssaan suunnitelma sen korottamisesta. Opiskelijan on ilmoitettava korottamistoiveestaan **1 viikon kuluessa** näytön arviointikeskustelusta. Näytön arvosanaa on korotettava kuukauden kuluessa.
- Hyväksytyt näytön arvosanaa voi korottaa **yhden kerran** samassa työssäoppimispaikassa, jossa kyseisen opintokokonaisuuden näyttö on annettu ja näyttö korotetaan aina kokonaisuudessaan.

Arvioinnista valittaminen

- Jos opiskelija katsoo, että hänen näytöstään saama arvosana on annettu virheellisin perustein eikä se ole oikeudenmukainen, hän voi vaatia arvosanan oikaisua.
- Oikaisua pyydetään **14 päivän kuluessa arvosanan saamisesta kirjallisesti** arvioinnin suorittaneelta opettajalta tai rehtorilta.
- Jos opiskelija on edelleen tyytymätön saamaansa oikaisupäätökseen, hän voi kääntyä kolmikantaisen toimielimen puoleen. Tämä on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut joko rehtorilta tai opettajalta oikaisupäätöksen.
- Toimielin arvioi arvioinnin oikeudenmukaisuutta ja voi velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Uutta arviointia eivät tee samat henkilöt, joiden tekemän päätöksen opiskelija on kokenut epäoikeudenmukaiseksi.

Näytön dokumentointi

- Arviointikeskusteluun osallistunut opettaja kokoaa kaikki näyttöön liittyvät asiakirjat liitteineen yhteen nippuun ja toimittaa aineiston linjavastaavalle. Linjavastaava säilyttää materiaalin opiskelijaryhmänsä näyttökansiossa ja kirjaa arvosanan opiskelijan opintokorttiin. Linjavastaava säilyttää ammattiosaamisen näyttöihin liittyvän materiaalin siihen saakka, että opiskelija valmistuu.
- Näyttöjen kehittämistyötä varten eri osapuolilta kerätään suullista ja kirjallista palautetta.

Näyttötodistus

- Opiskelija saa päättötodistuksen lisäksi erillisen näyttötodistuksen (todistusmallit tämän oppaan liitteenä).
- Näyttötodistukseen kirjataan kaikkien opintokokonaisuuksien näyttöjen sisältö, näyttöympäristö, näytön arvioijien nimet ja työyksikkö sekä näytön arvosana.
- Näyttötodistuksen allekirjoittavat oppilaitoksen rehtori sekä kolmikantaisen toimielimen puheenjohtaja (Kristiina Pohjola).

Toimielin valvoo ammattiosaamisen näyttöjen toteutumista

- Ammattiosaamisen näytöissä korostuu työelämäyhteistyö. Oppilaitokset ovat asettaneet toimielimiä, jossa ovat edustettuina paitsi oppilaitoksen opettaja- ja opiskelijajäsenet, ennen kaikkea asianomaisen alan työelämä. Peräpohjolan Opiston toimielimeen (1.1.2006 – 31.12.2008) kuuluvat Anu Davila (Tornion 4H-yhdistys), Kati Korkeamaa (Kemin kaupungin nuorisotoimi), Markku Lukkariniemi (Tornion kaupungin nuorisotoimi) sekä Kristiina Pohjola (Tornion seurakunta, toimielimen pj). Oppilaitoksen opettajia toimielimessä edustavat Maarit Pulkkinen sekä Jarmo Salomaa. Opiskelijaedustaja valitaan syksyllä 2006.
- Toimielimen tehtävänä on kehittää ja hyväksyä oppilaitoksen suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista PPO:n NuVa-tutkinnoissa. Se myös valvoo oppilaitoksen näyttötoimintaa opetussuunnitelmaperusteisten näyttöjen osalta (määrät, arvosanat, järjestelmän toimivuus – näyttöjen sisältö, opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien ohjaus, näyttöpaikkojen laatu jne.).
- Toimielimen puheenjohtaja allekirjoittaa yhdessä oppilaitoksen rehtorin kanssa näyttötodistukset. Lisäksi toimielin käsittelee opiskelijoiden tekemät arviointiin liittyvät oikaisuvaatimukset (ks. edellä).

7. ERI OSAPUOLTEN TEHTÄVÄT AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISSÄ

7.1 Opiskelijan tehtävät

Opiskelija

- **osallistuu** näytön perehdytykseen oppilaitoksessa
- **sopii** työtehtävistä yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa
- **laatii** kirjallisen suunnitelman siitä, miten hän näyttää arviointikohteiden ja -kriteereiden mukaista osaamistaan näytössä
- **esittelee** näyttösuunnitelman työpaikkaohjaajalle ja opettajalle **kaksi viikkoa ennen näyttöä**
- **toteuttaa** näytön hyväksytyt suunnitelman mukaisesti
- **pyytää** tarvittaessa ohjausta ja tukea, **osallistuu** ohjauskeskusteluihin
- **noudattaa** ohjeita ja sääntöjä
- **ottaa vastaan ja kysyy palautetta** ammattiosaamisestaan
- **arvioi** omaa osaamistaan (= itsearviointi) näytön arviointikriteereiden mukaisesti kirjaamalla havainnot ja täyttämällä arviointilomakkeen
- **osallistuu** näytön arviointikeskusteluun yhdessä työpaikkaohjaajan ja ohjaavan opettajan kanssa
- **osallistuu** koulutuksen kehittämistyöhön antamalla suullista ja kirjallista palautetta näytöistä, opetuksesta ja ohjaus- ja tukitoimien toimivuudesta

7.2 Opettajan tehtävät

Opettaja

- **perehdyttää** opiskelijan ja työpaikkaohjaajan näyttöön ja näyttöaineistoon
- **varmistaa** näyttöpaikan sopivuuden
- **suunnittelee** näytön toteutuksen yhdessä työelämän edustajan ja opiskelijan kanssa
- **tutustuu** opiskelijan näyttöä varten laatimaan kirjalliseen suunnitelmaan, ohjaa suunnitelman laatimista ja hyväksyy sen
- **tukee** ja **ohjaa** tarvittaessa opiskelijaa ja työpaikkaohjaajaa
- **varmistaa** yhdessä työelämän edustajan kanssa, että opiskelijalla on riittävät valmiudet antaa näyttö
- **osallistuessaan näyttöön**
 - **kannustaa** ja antaa tarvittaessa ohjausta
 - **keskeyttää** näytön, jos työ- ja asiakasturvallisuus vaarantuu tai jos on aiheutumassa taloudellista vahinkoa
 - **huolehtii**, että arviointi toteutetaan toimielimen hyväksymällä tavalla

- **osallistuessaan arviointikeskusteluun**
 - antaa ensin opiskelijan arvioida omaa suoritustaan (= itsearviointi)
 - kuuntelee työelämän edustajan näkemyksen opiskelijan osaamisesta
 - esittää omat näkemyksensä viimeisenä
- **päättää** työpaikkaohjaajan kanssa näytön lopullisesta arvostuksesta
- **vastaa** näytön dokumentoinnista ja toimittaa näyttöön liittyvät asiakirjat linjavastaavalle
- **kokoaa** palautteen opiskelijoilta, työpaikkaohjaajalta ja opettajilta näyttöjen kehittämistyötä varten
- **osallistuu** näyttöjen kehittämistyöhön

7.3 Työpaikkaohjaajan tehtävät

Työpaikkaohjaaja

- **osallistuu** työpaikkaohjaajakoulutukseen tai perehtyy muuten näyttöihin
- **tutustuu** näyttöaineistoon (= opiskelijan näyttösuunnitelma ja arviointilomake)
- **tiedottaa** näytöistä työyksikössään
- **ohjaa** opiskelijaa näyttöä varten tehtävän kirjallisen suunnitelman laatimisessa, **arvioi** sen toimivuutta ja **hyväksyy** sen
- **sopii** näyttötilanteen työjaosta niin, että opiskelija tietää oman vastualueensa
- **tukee** ja **kannustaa** opiskelijaa näytön toteuttamisessa
- **antaa** opiskelijalle ohjaavaa palautetta niin, että opiskelija tunnistaa kehittämistarpeensa
- **arvioi** näytön arviointikriteereiden mukaisesti kirjaamalla havainnot ja täyttämällä arviointilomakkeen
- **osallistuu** näytön arviointikeskusteluun yhdessä opiskelijan ja ohjaavan opettajan kanssa
- **osallistuu** näyttöjen kehittämistyöhön antamalla suullista ja kirjallista palautetta näytöistä

8. ERILAISEN OPPIJAN HUOMIOIMINEN NÄYTÖSSÄ

8.1 Näyttöjen lähtökohta ja järjestely

Erilainen oppija kohdataan yksilönä ja hänen oppimisen valmiudet ja tuen tarve tunnustetaan. Oppijan opetuksessa ja ohjauksessa laadun merkitys ja erilaiset tukitoimet korostuvat. Opetuksen ja ohjauksen tulisi olla laadultaan monipuolista ja riittävää. Näytön ohjauksessa korostuvat selkeät ja helposti ymmärrettävät ohjeet sekä kannustava ja kehittävä

arviointi. Erilaisen oppijan täytyisi saada toteuttaa näyttö joustavasti ja mahdollisimman aidoissa tilanteissa.

Erilaisen oppijan näyttöjen tuki ja ohjaus tulisi ulottua myös ennen näyttöä tapahtuvaan perehdytykseen ja yksilöllisiin tukikeinoihin, tukeen ja ohjaukseen näytön aikana ja sen jälkeen. Oppijan perehdytys ennen näyttöä on erityisen tärkeää. Oppijan tulee saada tietoa näytön toteutuksesta ja erilaisista tukitoimista näyttöä koskien.

8.2 Henkilökohtainen näyttösuunnitelma

Erilaiselle oppijalle laaditaan henkilökohtainen näyttösuunnitelma (HENSU). Hensun tavoitteena on yksilöllisen näytön suunnittelu ja toteutus. Tämän mukaan näyttösuunnitelmaa on mahdollista muokata näyttöympäristön mukaan. Henkilökohtainen näyttösuunnitelma perustuu oppilaitoskohtaiseen suunnitelmaan ja opiskelijan yksilöllisiin vahvuuksiin, tavoitteisiin ja tuen tarpeisiin. HOPS ja HOJKS ovat näyttösuunnitelma perustana.

8.3 Näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistuvia tahoja

Henkilökohtaiseen näyttösuunnitelmaan sisältyy tuen, ohjauksen, näytön toteutuksen ja arvioinnin suunnittelu. Hensussa edellytetään aktiivista tiedonsiirtoa ja yhteistyötä eri tahojen välillä. Näyttösuunnitelmasta tulee ilmetä myös opiskelijan osaamiskartoitus ennen näyttöä sekä itsearviointi. Henkilökohtainen näyttösuunnitelma tehdään yhteistyössä opiskelijan, opettajan, työpaikkaohjaajan ja tarvittaessa opiskelijahuollon ja erityisopetuksen edustajan kanssa.

8.4 Näytön dokumentointi

Näyttöjen dokumentoinnissa noudatetaan näyttöjä koskevia yleisohjeita. Lisäksi dokumentoinnissa tulee huomioida henkilökohtainen näyttösuunnitelma ja mahdollisuus suulliseen ilmaisuun. Näytön arviointiin osallistuvan opettajan tulee huolehtia tiedottamisesta eri osapuolille. Näytössä käytettävien lomakkeiden tulee olla mahdollisimman selkeitä ja helppokäyttöisiä opiskelijalle. Näyttötodistuksessa tulee olla tarpeen mukaan myös sanallinen kuvaus opiskelijan vahvuuksista ja osaamisesta.

9. AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMINEN PERÄPOHJOLAN OPISTOLLA NUORISO- JA VAPAA-AJANOHIJUKSEN PERUSTUTKINNOSSA

YKSILÖ- RYHMÄOHJAUS (20 ov)	JA SEKÄ	VUORO- VAIKUTUS VIESTINTÄ (10 ov)	JA		
Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö	Ammattiosaamisen näytön kuvaus	Näyttöympäristö	Näytön arviointi	Ammatti- osaa- misen näytön ajoitus	Opintokokonai- suuteen liittyvät tietopuoliset opinnot (+muu arviointi)
<p>Yksilö- ja ryhmäohjaus - opintokokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ihmisen elämänkaaren eri vaiheiden tunteminen ja kehitysvaiheiden huomioon ottaminen ohjaustilanteessa. • Ryhmädynamiikan ja kasvuympäristöjen tunteminen sekä vuorovaikutusta vahvistavien ohjaus-tilanteiden toteutus yksilö- ja ryhmäohjauksessa. • Eri harrastusalojen ominaispiirteiden ja perustekniikoiden tuntemus ja osaaminen. • Tavoitteellisten ja kasvatuksellisten tilanteiden tai tilaisuuksien suunnittelu ja toteutus. • Kriisitilanteisiin joutuneiden ja erityistä tukea tarvitsevien ohjaus. • Oma ja ohjattavien turvallisuus sekä ensiaputaitojen hallinta. <p>Vuorovaikutus ja viestintä - opintokokonaisuudessa</p>	<p>Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja arvioi erikaisille vapaaehtoista ja virikkeellistä harrastustoimintaa. Hän huomioi erikaisien fyysiset ja psyykkiset valmiudet osallistua ohjattuun toimintaan. Opiskelija hallitsee toiminnan-ohjauksessaan pienryhmäkäyttämisen luonteen sekä huomioi yksilön aseman ja tarpeet yksilönä ja ryhmän jäsenenä.</p> <p>Opiskelija huomioi mm. kohderyhmänsä ikärakenteen, sukupuolijakauman, sosiokulttuuriset tekijät sekä mahdolliset erityistarpeet.</p> <p>Opiskelija luo näyttötilanteelle ennalta rakennetun käsikirjoituksen, jossa hän perustellen selvittää näyttötilanteeseen liittyvät valintansa (sisältäen varasuunnitelman sekä turvallisuussuunnitelman). Näyttötilanne on kokonaisuus, jossa on</p>	<p>Näyttö annetaan pääsääntöisesti kerhotoiminnan yhteydessä. Kerho-ohjaus kuuluu opiskelijoiden ensimmäisen vuoden opinto-ohjelmaan.</p> <p>Näyttö on mahdollista toteuttaa myös ensimmäisen vuoden työssäoppimisjakson yhteydessä. Näyttöympäristön tulee tarjota opiskelijalle näyttöön soveltuva ryhmä.</p> <p>Kyseessä on opiskelijan ensimmäinen näyttö, ja oppilaitoksen rooli näyttöprosessin eri vaiheissa on normaalia suurempi. Kerhotoiminta näyttöympäristönä tuo näytön fyysisestikin oppilaitosta lähelle, jolloin opiskelijan ohjaus ja tukeminen näytön toteutuksessa helpottuu.</p> <p>Näyttö toteutetaan ja arvioidaan yhdessä työelämän kanssa.</p>	<p>Opiskelija arvioi näyttötilanteen onnistumista ryhmältä, työelämän edustajalta ja opettajalta saadun palautteen avulla. Hän määrittelee itselleen kehittymisalueet, joihin hän tietoisesti kiinnittää huomiota jatkossa.</p> <p>Ohjauksen arvioinnissa keskeistä on opiskelijan itsearviointi, jonka kautta hän oppii kriittisesti tarkastelemaan toimintaansa ohjaajana.</p> <p>Oman ohjauskokemuksensa kautta opiskelija kehittää tarvittaessa myös näyttöympäristönsä käytäntöjä ja tuottaa uusia näkökulmia toimintaan.</p> <p>Näytön jälkeiseen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, näytön vastaanottaja (työelämän edustaja) sekä työssäoppimista</p>	<p>2. lukukausi (= 1. vuoden kevät)</p>	<p>Yksilö- ja ryhmäohjaus ja</p> <p>Minä ohjaajana 7 ov</p> <p>Kasvatuksellinen ohjaus 8 ov</p> <p>Työssäoppiminen 5 ov</p> <p>Vuorovaikutus ja viestintä ja</p> <p>Vuorovaikutus ja viestintätaidot nuoriso- ja vapaa-aikalailla 10 ov</p> <p>Arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ohjausnäytteet - tentit - esseet - oppimispäiväkirjat - ryhmätyöt - pienprojektit - kirjalliset ja suulliset esitykset

<p>keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolinen ja persoonallinen äidinkielen hallinta sekä esiintymistäidon ja sanattoman viestinnän hallinta nuoriso- ja vapaa-aika-alan työtehtävissä ja toimintaympäristöissä. • tiedotuksen ja markkinoinnin perusteiden hallinta, tiedonhankinnan osaaminen, monipuolinen mediakielitaito ja riittävä tietotekniikan hallinta sekä nuorisotiedotuksen ja vapaa-aika-alan tiedotuksen osaaminen. • ammatillisen viestinnän hallinta vähintään yhdellä vieraalla kielellä. <p>Lisäksi näytössä arvioidaan seuraavia seikkoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppimistaidot - vuorovaikutus- ja viestintätaidot (kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen) - teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen (yhteiset painotukset) 	<p>selkeä aloitus-, toteutus sekä lopetusvaihe.</p> <p>Näytössä kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin.</p>		ohjaava opettaja.		
---	---	--	-------------------	--	--

OHJAUS ERI TOIMINTAYMPÄRISTÖISSÄ (20 ov)	SEKÄ	NUORISO-TOIMINNAN OHJAUS (20 ov)			
Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö	Ammattiosaamisen näytön kuvaus	Näyttöympäristö	Näytön arviointi	Ammatti-osaamisen näytön ajoitus	Opintokokonaisuuteen liittyvät tietopuoliset opinnot (+muu arviointi)
<p>Ohjaus eri toimintaympäristöissä –opinto-kokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työskentely nuoriso- ja vapaa-aika-alan keskeisissä toimintaympäristöissä. • Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelujen ja toiminnan järjestäminen • Nuoriso- ja vapaa-aika-alan ammattietiikan, työlainsäädännön sekä työsuojelu- ja muiden määräysten noudattaminen • Moniammatillisen yhteistyön hallinta ja ammattitaidon kehittäminen <p>Nuorisotoiminnan ohjaus – opintokokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuorisotoiminnan kasvatuksellisen ja sosiaalisen merkityksen ymmärtäminen ja soveltaminen käytännön ohjaustilanteissa. • nuorten elinolojen ja elinympäristöjen kehittäminen. 	<p>Opiskelija valitsee asiakasryhmän, jolle hän suunnittelee, järjestää ja toteuttaa tapahtuman, retken tai leirin.</p> <p>Tapahtuman tulee sisällöllisesti palvella asiakasryhmän tarpeita, joita voivat olla tiedon tarve, elämyksellisyys, virkistys tai yhteistyön kehittäminen eri toimintaympäristöjen välillä.</p> <p>Suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelijan tulisi hyödyntää ympäristön suomia mahdollisuuksia ja paikallisia yhteistyökumppaneita.</p> <p>Opiskelija valitsee ohjausmenetelmän, johon hän on opinnoissaan suuntautunut ja jonka hän jo hallitsee. Menetelmä on tarkoituksenmukainen ko. ryhmää ajatellen. Toiminta voi liittyä esimerkiksi kädentaito-, draama-, musiikki-, seikkailu- tai liikuntateemaan.</p> <p>Opiskelija asettaa</p>	<p>Näyttö annetaan työssäoppimisjakson loppupuolella.</p> <p>Näyttöympäristöiksi sopivat mm. kunttien vapaa-aika-, sivistys- tai sosiaalitoimen alaiset nuoriso- ja vapaa-aikatoimen työpaikat, lastensuojelu- ja nuorisohuoltolaitokset, nuorisojärjestöt tai vapaa-aika-alan palveluyritykset.</p> <p>Näytön voi antaa yksin, yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa tai työryhmän jäsenenä (esimerkiksi pitkäkestoinen tapahtuma tai leiri).</p> <p>Näyttöympäristössä tulee olla näytön kannalta asianmukaiset tilat, tarvikkeet ja välineet.</p>	<p>Opiskelija kehittää toimintaa ohjattavilta, opettajalta, näyttöympäristön työntekijöiltä ja yhteistyökumppaneilta saamansa palautteen pohjalta.</p> <p>Hän arvioi myös itse omaa toimintaansa. Itsearviointiin ja saamansa palautteen avulla hän määrittelee itselleen uusia kehittymisen ja oppimisen alueita.</p> <p>Näytön jälkeiseen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, näytön vastaanottaja (työelämän edustaja) sekä työssäoppimista ohjaava opettaja.</p>	<p>3. lukukausi (= 2. vuoden syksy), nuva6 yo</p> <p>5. lukukausi (= 3. vuoden syksy), nuva6 pk</p>	<p>Ohjaus eri toimintaympäristöissä</p> <p>Nuoriso- ja vapaa-aikatyön eri toimintaympäristöt 10 ov</p> <p>Työssäoppiminen 10 ov</p> <p>Nuorisotoiminnan ohjaus</p> <p>Valitaan yksi seuraavista:</p> <p>Kulttuuriohjaus 10 ov / Seikkailuohjaus 10 ov / Liikunnanohjaus 10 ov</p> <p>Työssäoppiminen 10 ov</p> <p>Arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppimispäiväkirjat - ryhmätyöt - pienprojektit - ohjausnäytteet - tentit

<p>• nuorisotoiminnan välineiden ja varusteiden asianmukainen käyttö ja huolto sekä käytön opastaminen.</p> <p>Opiskelija osoittaa osaamisensa koulutusohjelmaopintojen aikana yhdessä seuraavista menetelmäalueista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuriohjaus • Liikunnanohjaus • Seikkailuohjaus <p>Lisäksi näytössä arvioidaan seuraavia seikkoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyötaidot - ongelmanratkaisutaidot (kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen) - yrittäjyys - työsuojelusta ja terveydestä huolehtiminen (yhteiset painotukset) 	<p>toiminnalle realistiset tavoitteet. Hän selvittää ennalta ohjattaviensa taustoja ja tarpeita ja ottaa nämä huomioon toimintaa suunnitellessaan.</p> <p>Opiskelija on toiminnassaan kannustava ja hän tukee ryhmän yhteenkuuluvuutta. Toiminnan päätteeksi hän keskustelee ryhmän kanssa yhteisestä kokemuksesta.</p> <p>Opiskelija selvittää ja ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa taloudellisuuden, lupakäytännöt ja työ- turvallisuusnäkökulmat.</p>				
---	--	--	--	--	--

AMMATILLISET VALINNAISET OPINNOT (20 ov)	VALITAAN KAKSI TUTKINNONOSAA, JOISTA NÄYTTÖ ANNETAAN SAMALLA KERTAA!				
Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö	Ammattiosaamisen näytön kuvaus	Näyttöympäristö	Näytön arviointi	Ammatti-osaamisen näytön ajoitus	Opintokokonaisuuteen liittyvät tietopuoliset opinnot (+muu arviointi)
<p>Sosiaalinen vahvistaminen - opintokokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuorten elämänhallinnan tukeminen ja kriisitilanteissa auttaminen <p>Ydiosaamisen opintokokonaisuudessa painotetaan vuorovaikutusta ja viestintää. Yhteisissä painotuksissa arvioidaan laadukasta ja asiakaslähtöistä toimintaa.</p> <p>Lisäksi arvioidaan: - vuorovaikutus ja viestintä (kaikille aloille yhteinen ydiosaaminen) - laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta (yhteiset painotukset)</p> <p>Projektitoiminnan ohjaus - opintokokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektitoiminnan suunnittelu ja ohjaus Ratkaisukeskeinen projektitoiminnan kehittäminen 	<p>Sosiaalisen vahvistamisen ja projektitoiminnan ohjauksen näyttö:</p> <p>Opiskelija osallistuu mahdollisuuksien mukaan nuorten syrjäytymistä ehkäisevään projektiin, jossa hän yhtenä työryhmän jäsenenä suunnittelee, toteuttaa ja arvioi nuorten elämänhallintaa tukevaa toimintaa.</p> <p>Opiskelija (opiskelijaryhmä) neuvottelee projektihenkilöstön kanssa projektista sopivan kokonaisuuden, jossa voi näyttää omaa osaamistaan. Kokonaisuuteen tulisi ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi sisältyä mahdollisuus projektisuunnitelman tekemiseen, projektikuvauksen laatimiseen ja toimintakertomuksen tekemiseen.</p> <p>Jos opiskelija ei voi osallistua minkään hankkeen tai projektin</p>	<p>Näyttöympäristönä toimivat työssä-oppimisympäristöt:</p> <p>Ennaltaehkäisevää tai erityisnuorisotyötä tekevät projektit, erityisnuorisotyön yksiköt, nuorisotilat, monikulttuurinen työ</p> <p>Näytön voi antaa yksin, yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa tai työryhmän jäsenenä. Näyttöympäristössä tulee olla näytön kannalta asianmukaiset tilat, tarvikkeet ja välineet.</p> <p>Näyttö annetaan työssäoppimisjakson loppupuolella.</p>	<p>Näytön jälkeiseen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, näytön vastaanottaja (työelämän edustaja) sekä työssäoppimista ohjaava opettaja.</p> <p>Itsearviointiin opiskelija kuvaa omia tunteitaan, vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan vaikeissa elämäntilanteissa olevien nuorten kanssa toimiessaan.</p>	<p>4. lukukausi (2. vuoden kevät)</p>	<p>Sosiaalinen nuorisotyö 3 ov</p> <p>Projektitoiminnan ohjaus 2 ov</p> <p>Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen 2 ov</p> <p>Lisäksi opiskelija voi valita toisen seuraavista:</p> <p>Sosiaalinen vahvistaminen 4 ov / Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen 4 ov</p> <p>Työssäoppiminen 6 ov</p> <p>Opinnäytetyö 5 ov</p>

<p>Lisäksi arvioidaan: - ongelmanratkaisu (kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen)</p> <p>Vapaa-aika-alan palvelujen tuottaminen –opintokokonaisuudessa keskeistä osaamista on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vapaa-aika-alan palveluiden tuottaminen suunnitellusti, taloudellisesti ja arvioidusti • Vapaa-aika-alan palvelujen tuotteistaminen ja markkinointi • Ympäristövastuullisuus vapaa-aikapalvelujen tuottamisessa <p>Lisäksi arvioidaan: - ongelmanratkaisutaidot (kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen) - kestävän kehityksen edistäminen (yhteiset painotukset)</p>	<p>toimintaan, hän järjestää työssäoppimispaikkansa tarpeista nousevan toiminnallisen tapahtuman, josta hän laatii tarkan etenemissuunnitelman (projektisuunnitelman), toiminnan kuvauksen (projektikuvaus) ja toimintakertomuksen. Opiskelija laatii toteuttamaansa tapahtumaan myös rahoitussuunnitelman. Toiminnan tavoitteena tulisi olla syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden lisääminen. Toiminnassa käytettäviä menetelmiä valitessaan opiskelijan tulee huomioida osallistujien fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset valmiudet osallistua toimintaan.</p> <p>Sosiaalisen vahvistamisen ja vapaa-aika-alan palveluiden tuottamisen näyttö: Opiskelija tuottaa ja arvioi jonkin vapaa-aikapalvelun, jonka tavoitteena on edistää osallistujien osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä (esimerkiksi päihde- tai seksuaalivalistus, tutkimushanke koulukiusaamisesta, pyöräretki kehitysvammaisille).</p> <p>Opiskelija laatii toiminta-, talous- ja markkinointisuunnitelmat toiminnastaan eli tuotteistaa palvelun.</p>	<p>Näyttöympäristönä toimivat työssäoppimisympäristöt:</p> <p>Opiskelija työskentelee yhteistyössä mm. kunnallisen nuorisotyön, sosiaalitoimen, seurakunnan, järjestökentän, koulutoimen tai yksityisen sektorin kanssa.</p> <p>Näytön voi antaa yksin, yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa tai työryhmän jäsenenä.</p> <p>Näyttö annetaan työssäoppimisjakson loppupuolella.</p>	<p>Näytön jälkeiseen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, näytön vastaanottaja (työelämän edustaja) sekä työssäoppimista ohjaava opettaja.</p> <p>Itsearviointissa opiskelija arvioi tuotteistamisen ja markkinoinnin prosessia ja tuloksia sekä pohtii tuottamansa palvelun kehittämistä saamaansa asiakaspalautetta hyödyntäen.</p>		
--	--	--	---	--	--

	<p>Vapaa-aika-alan palveluiden tuottamisen ja projektitoiminnan ohjauksen näyttö:</p> <p>Opiskelija osallistuu projektiin, jossa hän yhtenä työryhmän jäsenenä suunnittelee, toteuttaa ja arvioi jonkin vapaa-aikapalvelun. Opiskelija / opiskelijaryhmä neuvottelee projektihenkilöstön kanssa projektista sopivan kokonaisuuden, jossa voi näyttää omaa osaamistaan. Jos opiskelija ei voi osallistua minkään hankkeen tai projektin toimintaan, hän järjestää työssäoppimispaikkansa tarpeista nousevan toiminnallisen tapahtuman.</p> <p>Opiskelija laatii toiminta-, talous- ja markkinointisuunnitelmat toiminnastaan eli tuotteistaa palvelun.</p> <p>Toiminnassa käytettäviä menetelmiä valitessaan opiskelijan tulee huomioida osallistujien fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset valmiudet osallistua toimintaan.</p>	<p>Näyttöympäristönä toimivat työssä-oppimisympäristöt:</p> <p>Opiskelija työskentelee yhteistyössä mm. kunnallisen nuorisotyön, sosiaalitoimen, seurakunnan, järjestökentän, koulutoimen tai yksityisen sektorin kanssa.</p> <p>Näytön voi antaa yksin, yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa tai työryhmän jäsenenä.</p> <p>Näyttö annetaan työssäoppimisjakson loppupuolella.</p>	<p>Näytön jälkeiseen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, näytön vastaanottaja (työelämän edustaja) sekä työssäoppimista ohjaava opettaja.</p> <p>Itsearviointissa opiskelija arvioi tuotteistamisen ja markkinoinnin prosessia ja tuloksia sekä pohtii tuottamansa palvelun kehittämistä saamaansa asiakaspalautetta hyödyntäen.</p>		
--	---	---	---	--	--